

Gábor Andor könyvgyűjtés

Szombathelyre, a Bereznyei Dániel megyei könyvtárba került Gábor Andor könyvgyűjtésének egy része. Az eddig a Műszaki Egyetem Tudománytörténeti Könyvtárában őrzött anyagból mintegy kétezer kötet érkezett feldolgozásra és megőrzésre Szombathelyre. Közük van az író csaknem valamennyi művének első kiadása és a barátai által neki dedikált könyvek.

Az áthelyezés célja az, hogy közművelődési könyvtárba kerüljön az értékes hagyomány. Az anyag feldolgozása megkezdődött.

Miért kapták az elismerést?

Sorok két kitüntetett pedagógusról

Újsághír tudatta, hogy két pedagógus, a honvédelmi nevelésben, a határőrizet segítségével kifejtett kiemelkedő munkája elismeréséül a határőrség felügyelőjének a „Közbiztonsági Érem” arany fokozata kitüntetést kapta. Ismerkedjünk meg kicsit közelebbről, dióhéjba fogva a két kitüntetettel.

Dants László, a mórhalmi általános iskola igazgatója. Túl a hatvanon, jó egészséggel és frissességben immár két és fél évtizede áll az iskola élén. Pedagógus-

ként, határterületi lakosként mindig szoros volt a kapcsolata a határőrökkel. Örömmel fogadta a katonákat, akik játékos formában adták közre az ismereteket, amelyek a határ közelében élő gyerekeknek a határőrség felügyelőjének hasznosak lehetnek. Másrészt a honvédelmi előkészítettség alapjául szolgálnak. Dants László aktív közéleti ember. Sokat tett annak érdekében — természetesen sokadmagával —, hogy a község a „Határőrközség” címet elérte, majd megkap-

ta a „Kiváló Határőr” kitüntetést. Ott volt a Horváth Pál Úttörő Gárda Határőr Zászlóalj bölcsőjénél, majd végig figyelemmel kísérte a mozgalom fejlődését, és aktív részese volt a munkának, irányításnak.

Bakacsi Géza, a röskei általános iskola igazgatója. Ismerik a járásban is, sőt megismerik is. Több mint húsz éve iskolaigazgató, s mindig szoros szálak fűtik az úttörőmozgalomhoz. Tíz éve áll a Horváth Pál Úttörő Gárda Határőr Zászlóalj parancsnoki posztján. A Mórhalmon alakult zászlóalj a szegedi járás úttörőiből több ezer ifjú határőrt nevelt. Sok felejthetetlen szemlén, versenyen, táborozáson vettek részt. Azok a fiúk, lányok — sokan már leszereltek, családot alapítottak —, akik a zászlóaljnak tagjai voltak, büszkén beszélnek erről. Bakacsi Géza is elhárítja a dicséret szót, amikor a zászlóalj kapcsolatban személyes érdemeiről beszélnek. Ilyenkor elismerően szól *Dongó Imréről, Kristó Imréről és Farkas Jánosról*, akik alapító tagok voltak, és sokat tettek a zászlóalj sikeréért. Büszkén beszél viszont arról, amikor átvehette *dr. Horváth István* belügyminisztertől a zászlóaljának adományozott „Haza Szolgálatáért” érdemérem arany fokozata kitüntetést.

A két pedagógus azzal érdemelte ki az elismerést, hogy az általános oktatónál munkával együtt kiemelkedő munkát végeztek a honvédelmi, hazafias nevelésben.

Szabó Zoltán

STOP

reflektor

Kevesebből — okosabban

Sorozatunk mai cikkében a VI. ötéves tervidőszak közötti közlekedési főbb célkitűzéseivel ismertjük meg olvasóinkat. Felvázoljuk a KPM Közúti Igazgatóságának Csongrád megyére vonatkozó elképzeléseit, kiemelten foglalkozunk a megveszélhető, Szeged közlekedésének fejlesztésével. A megye nagyobb városainak feladatait, a városi tanácsok terveit későbbi írásunkban foglalkozunk majd össze.

Az igények és a lehetőségek felvonalazása, a konkrét intézkedések ismeretese előtt nem árt leszögezni: a mostani tervidő-

szakban az előzőnél szerényebb anyagi eszközökkel kell a korábbinál nagyobb feladatokat megoldani. Kisebbségi pénzügyi helyzet miatt a közlekedés biztonságára káros követelményekkel. Ilven körülmények között még inkább szükség van a tartalékok a még kiaknázatlan lehetőségek feltárására, a forgalomszervezésben meglévő és a technika biztosította adottságok eddigigéi hatékonyabb hasznosítására.

Kétszer annyi gépjármű

A feladatok nagyságát jelzi egyebek között, hogy az elmúlt öt évben megkétszereződött Szegeden a nyilvántartott gépjárművek száma. Ma már több mint 92 ezer gépjármű fut a megye útjain. Számolnunk kell a tranzit- és a turistaforgalom fokozatos növekedésével is. A KPM Közúti Igazgatósága a járműpark gyarapodását figyelembe véve, a kulturált, biztonságos közlekedés körülményeinek fejlesztését szem előtt tartva alakította ki elképzeléseit. Csak a legfontosabbakat sorolva: nagy gondot fordítanak arra, hogy az útburkolati jeleket mindenütt szakszerűen, a forgalmi szituációkhoz alkalmazkodva tessenek fel. Kevesebb általá-

nosan fogalmazva: csak ott legyen például záróvonal, ahol feltétlenül szükséges. Ne úgy, mint egyebek között Hódmezővásárhelyen, a Szántó Kovács János és a Marx utca kereszteződésében, ahol a megálló autóbussz csak szabálytalanság árán, a záróvonal átlépésével tudják az autók kikerülni. A jelzőtáblák kihelyezésénél — hallottuk a tájékoztatást — hasonló megfontoltsággal járnak el, használva a baleseti statisztika tapasztalatait is. Szegeden, a Kamaratöltésnél például sebességkorlátozó táblát terveznek felállítani az utóbbi időben bekövetkezett nagyszámú balesetek miatt.

Tájékozódás az alsóbbrendű utakon

A KPM egyik újdonságának számít az intézkedéseknek meg idén hasznát látják az autósok és a motorosok. A helységek egymáshoz mért távolságának jelzéséről van szó. A főútvonal-hálózatot már korábban elhelyezték a távolságot jelző táblákat. De mert a megye úthálózatának jelentős része alsóbbrendű — ám igencsak forgalmas — út, indokoltnak látszik ezeken is a tájékoztatás. A meglehetősen borsos benzinárak mellett nyilvánvalóan igénylik is ezt a gépjárművezetőket. Akiknek egyébként az sem lényegtelen, hogy útközben találjanak-e felfrissülésre, pihe-

nére alkalmas helyet, vagy éppen szerelőt meghibásodott járművek javításához. A vendéglátásban nagyobb gondot kellene fordítani kulturált ütemi büfék létesítésére, akár a szerződéses rendszer lehetőségeivel élve. A KPM szíves-örömmel vállalja, hogy táblával hívja fel ezeket az autósok figyelmét. Útjaink karbantartására, korszerűsítésére változatlanul kiemelt figyelmet szentel a KPM. Sokakat érint egyebek között a Dorozsmai út felújítása. A már megkezdődött munkálatok keretében átépítik a vasúti kereszteződést is.

A tömegközlekedés kap elsőbbséget

Az utak túlnyomó része — 204 ezer négyzetméter felületen — az új lakótelepeken, például a rókusai I-es, a felsővárosi III-as, az Északi városrész II-es ütemében épül Szegeden. Száználva milliók költséget irányoztak elő a tanács helyi közlekedésben utak, járdák kialakítására, a beruházásokra szánt több mint 526 millió forintból. A tervezett költségekben az Északi körút, az új forgalmi csomópontok kiépítése, a troli-hálózat fejlesztése is szerepel. Ez utóbbiról már tájékoztattuk olvasóinkat. Akárcsak a fenntartási, javítási munkálatokról, melyekre a mind inkább fokozódó járműforgalom miatt évről évre egyre nagyobb gondot kell fordítani. Állandó feladat továbbá a forgalomirányító berendezések programjainak karbantartása, a forgalmi igényekhez alakítása. Felülvizsgálják egyebek között a Lenin körúti jelzőlámpák programját. A

Nagykörút átépítési munkálatainak befejezésével működésbe lépő jelzőlámpák a járművezetőknél hasonló intézkedést terveznek a mostani tervidőszakban immár a Dugonics térig felújítandó Lenin körúton is. A fejlesztésnél és fenntartásnál egyaránt a tömegközlekedés kap elsőbbséget. Miként a kohósalakos útstabilizációknál is azokat az utcákat részesítik előnyben, melyekben a lakosság jelentős részének kereskedelmi, egészségügyi ellátására hivatott létesítmények találhatók. Na és azokat, melyek szilárd burkolatú utak között biztosítanak összeköttetést. A kohósalakos útjavítást ezután — egy-két év múlva, ha a forgalom is indokolja — több helyen felválthatja a végleges, ám lényegesen költségesebb megoldás, a szilárd burkolat kialakítása.

Ladányi Zsuzsa

Szarvasmarha-tenyésztés

Tények a járás háztáji- és kisgazdaságaiból

Megyénkben a tehenállomány jelentős részét a kisüzemi gazdaságok tartják. 1975-höz viszonyítva ugyan csökkent a részesedésük 41 százalékról 34 százalékra, de még mindig nagyobb arányt képviselnek megyénkben, mint országosan. Különösen nagy a tehenállomány a szegedi járásban, ahol az időjárás szélsőségeinek kitett kertészke- de mellett biztonsági tartálékot nyújt, s „ingyen” termeli a homoki gazdálkodáshoz nélkülözhetetlen szerves trágyát. Megyénk kisüzemi tehenállományának 51 százalékát — 6700 darabot — tartják a szegedi járásban. Ennek a nagy létszámú állományának a fenntartása nem valósulhat meg a nagyüzemi gazdaságok megfelelő segítségével.

A térségben mind nagyobb mértékben járulnak hozzá a közös gazdaságok az eredményes kisüzemi tehenállomáshoz. Takarmánytermő területet, gyept, szállítóeszközök biztosítását — esetenként kedvezményes áron — a kistermelőknek. A cukorgyári készlettel függően minden évben nedves répaszalattal látják el a tehenállomást, például Ruzsán, Csengelén. A pusztamérgesi Rízlig Tsz-ben a gyepterületet a tejtermelésre a tsz-hez szerződött tagoknak 300 Ft/ha, a többi igénylőknek 1200 Ft/ha áron értékesítik.

A járás területén több olyan gazdaság van, ahol nem tartanak a közösen tejlő szarvasmarhákat. De a kisüzemből több millió liter tejet gyűjtenek össze. Például a ruzsai Napsugár Tsz még két szövetkezettel társulva tejfelvásárlásra gazdasági társaságot alapított. Evi 3—3,5 millió liter tejet értékesítenek háztáji és a kisüzemi gazdaságokból. A mórhalmi Vörös Október Tsz 2,3 millió, a forráskúti Haladás Tsz és a domaszéki Szőlőfűrt Szakszövetkezet 1 millió liter tejet vásárolt fel 1980-ban a kistermelőktől.

A tejgyűjtést a tanyákról szállítójárművel bonyolítják le a térszék, hogy az idős kistermelőktől is eljuthasson az áru a tejparhoz. A forráskúti Haladás Tsz ingyenesen szállít. A tejgyűjtők személyzetének fizetését, a vegyszerek és az energia árát a 0,30 Ft/liter nagyüzemi felárból fedezi az üzemek. Ruzsán a nagyüzemi felárat is átadják a kistermelőknél, és a tejgyűjtő költségeit a kedvezőtlen termőhelyi adottságra adott dotációból térítik.

Általában nem jelent külön jövedelmet a térszéknek a kisüzemi gazdaságokkal való törődés, van ahol még nem is kifizető. De nem is ezért végzik ezt a munkát a közös gazdaságok. A

termelő üzemek vezetői felismerték a kisgazdaságokkal törődés népgazdaságilag is jelentős hasznát, szükségességét. A VI. ötéves terv számít a kistermelők tevékenységére. A jelenlegi energia- és anyagtakarékos beruházások során is 30—40 ezer forintba kerül egy új szakosított telepi tehenfőrhely, emellett a tehenészet nagy eszköz- és munkaerő-igénnyel jár. A kisüzemben a már meglévő épületben a termelő egyéb elfoglaltsága mellett gondozza állatait, és termeli a lakosság számára alapvető élelmiszeri cikket, a tejet. A kisüzemi gazdálkodás támogatása jól jön a kistermelőnek, de a nagyüzemi gazdaságnak is hasznos, és tevékenységük ma már nem is értékelhető külön.

Megyénkben az elmúlt öt évben a kisüzemi gazdaságok tehenállománya 13,2 százalékkal csökkent. Ennek ellenére a tejtermelés a korábbi szinten maradt az értékesítés pedig 8 százalékkal nőtt. A minőségében állandóan javuló magyartarka-állomány szakszerű takarmányozása is hozzájárult, hogy a kisüzemi átlagos tejtermelés évről évre növekszik. 1975-ben 2530 liter, 1980-ban 3106 liter volt az egy tehenre jutó tejtermelés.

A kisüzemi gazdaságok szarvasmarha-állományának minőségi javítását a Csongrád megyei Takarmányozási és Állattenyésztési Felügyelőség azzal segíti elő, hogy — elsősorban a mesterséges termékenyítésre — kiváló genetikai adottságokkal rendelkező bikákat biztosít.

Az állománycsökkenés is bizonyos pozitív szelektációt jelentett, mert a kisebb termelésű, csak a család ön-ellátását szolgáló egyedeket selejteztek ki. Előtérbe került az ártejttermelés. Ennek megfelelően koncentráltabb

az állomány. Míg 1975-ben átlagosan 1,34 tehen és előhasi úszó jutott egy tehen-tartó udvarra, addig a KSH-adatok szerint 1980-ban 1,69. Az idős gazdák egy része, akik állatszeretből ragaszkodtak a nem mindig legjobb genetikai képességű, de saját nevelésű tehenhez — kihalt. A fiatalabb generáció pedig gépesített termelés mellett is csak akkor vállalta az állandó lekööttséget, ha az anyagilag is megéri neki. Fejőgépet vásárolni pedig csak akkor érdemes, ha legalább 3—4 tehenet tartanak egy udvarban. Ez is elősegítette az állomány koncentrációját.

A nagyüzemi gazdaságok segítségnyújtása mellett az állami intézkedések is jelentősen támogatják a kisüzemi tehenállomást. A tejtermelés nem adóköteles tevékenység. 1980-ban összesen 42,3 millió forint állami támogatást fizetett ki a Csongrád megyei Takarmányozási és Állattenyésztési Felügyelőség a tehenállomást gazdák részére egyéves és négyéves tehenállomásra, ennek mintegy felét a szegedi járás kistermelői kapták. A kisüzemi tehenállomást kedv fenntartása céljából a biztonságos értékesítés megvalósítása érdekében 1980-ban összesen 1793 darab úszóborjút vásároltak fel, ebből 1231 darab a szegedi járás területéről származik.

A kisüzemi gazdaságokban a háztáji állattartásnak még hosszú ideig lesz létjogosultsága. Az állatszerető, lelkiismeretes munka az állami támogatással és a nagyüzemi gazdaságok segítségével jól jövedelmező tevékenység.

Vass Lászlóné
mérnök-közgazdász,
Csongrád megyei
Takarmányozási
és Állattenyésztési
Felügyelőség

ÁRUSÍTÁSSAL EGYBEKÖTÖTT

bútor- és lakberendezési bemutató

június 11—20-ig, naponta 8—16 óráig

bútorboltiában:

SEGED, Kálmán tér 1.

LAKÓSZOBAK, SZEKRÉNYSOROK, KÁRPITGARNITÚRÁK
szőnyegek, szőnyegek, ágyneműgarnitúrák

NAGY VÁLASZTÉKBAN KAPHATÓK!

THEBA-MIDI KÁRPITGARNITÚRA 20% árengedménnyel kapható!
GYORSÍTOTT OTP-ÜGYINTÉZÉS A HELYSZÍNEIN!

x